

**2010 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU TASARISI
İLE
2008 YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİN HESAP KANUNU
TASARISI
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU GÖRÜŞME TUTANAKLARI**

BAŞKAN: Mehmet Mustafa AÇIKALIN (Sivas)
BAŞKANVEKİLİ: Recai BERBER (Manisa)
SÖZCÜ : Hasan Fehmi KİNAY(Kütahya)
KÂTİP : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

-----O-----

13.11.2009

İÇİNDEKİLER

-Dış Ticaret Müsteşarlığı -İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi

13 Kasım 2009 Cuma
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 10.13

BAŞKAN: Mehmet Mustafa AÇIKALIN (Sivas)
BAŞKAN VEKİLİ: Recai BERBER (Manisa)
SÖZCÜ: Hasan Fehmi KİNAY (Kütahya)
KÂTİP: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

----0----

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Değerli Bakanımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, basınımızın ve televizyonlarımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

12'nci Birleşimin Birinci Oturumunu açıyorum.

Bugün gündemimizde Dış Ticaret Müsteşarlığı ile İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi bütçe ve kesin hesapları bulunmaktadır.

Gündemimizde yer alan bütçe ve kesin hesapların görüşmelerine başlıyoruz.

...

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, bürokrasinin değerli mensupları; öncelikle bütçelerin hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakan konuşmasını daha çok küresel kriz üzerine oturttu. Türkiye'deki krizin de küresel kriz kaynaklı olduğunu ifade ederek bu çerçevede değerlendirmeler yaptı. Bu aklıma bir Nasrettin Hoca fıkrasını getirdi, izninizle onu anlatmak istiyorum. Hepinizin bildiği bir fıkradır ama anlatacağım. Hocanın evi soyulur. Herkes hocaya kabahati

bulurken, “Neden kapıyı kapamadın, pencereyi kapamadın, içeriden kapıyı kilitlemedin?” derken hoca en sonunda dayanamaz, “Ya hırsızın hiç mi kabahati yoktu.” der. Şimdi ben bunu tersinden soracağım. Sayın Bakan, hep hırsıza küresel krize kabahat buldunuz ama sizin hiç mi kabahatiniz yok?

Şimdi, bakın, değerli arkadaşlar, eğer bu anlayışla devam edersek biz yine küresel kriz olmasa da kendi krizlerimizle yine karşılaşırız, problem buradadır. Değerli arkadaşlar, birkaç tane rakam vermek istiyorum. Bizim ekonomimizin temel birkaç tane problemi var. Bu problemler bizim gerek 2001’de yaşadığımız krizin nedeni olmuştur gerekse küresel kriz nedeniyle bizim daha derin bir kriz yaşamamıza neden olmuştur. Eğer bu problemlerin çözülmesine yönelik olarak yeni dönemde herhangi bir politika yoksa bu problemler bizi tekrar yeni bir krizle karşı karşıya bırakacaktır. Nedir birinci sorun? Birincisi -önem sırasıyla söylemiyorum- kur politikası Türkiye’nin başına sorun açıyor. Bunu Dış Ticaret Müsteşarlığından sorumlu eski Bakanımız sık sık şikâyet etti. Kur politikası bizim ihracatçımızı, sanayicimizi zorluyor; rekabet gücüne olağanüstü ölçüde baskı yapıyor, olumsuz etki yapıyor, böyle bir sorunumuz var. Kur politikasının yarattığı olumsuzluğu, baskıyı biz işsizlik oranında görüyoruz. İşsizlik oranı AKP iktidara geldiğinde yüzde 10,3’tür. Orta vadeli programda Hükûmetin 2002’den on yıl sonrası için 2012 için Türkiye’ye vaat ettiği hedef 13,3’tür değerli arkadaşlar. Bakın, on yıl sonra, 2002’den on yıl sonrası için bile iyimser bir tabloyu Hükûmet halka vaat edemiyor. Neden? Çünkü politikalar aynı devam edecek. Kur politikasının Türk lirasını ne kadar değerlendirdiğini biliyoruz. Merkez Bankası endeksleri var. ÜFE endeksinde Eylül 2009 144,3 olmuş. Şimdi bunun ihracatçımıza, sanayicimize ne kadar büyük bir baskı yarattığını hepimiz biliyorsunuz. Yine temel sorunlarımızdan biri neydi? Türkiye’nin tasarrufları düşüyor, tasarruf oranı düşüyor. Tasarrufların gayrisafi millî harcanabilir gelir oranı 98’de yüzde 24’lerden bugün yüzde 10’lara düşmüş durumda. Kamu tasarrufa başlamıştı. Kamu tekrar tasarruf açığı vermeye başladı. Özel sektör tasarrufları giderek azalıyor. Böyle bir tabloda Türkiye yurt dışından kaynak ithal ediyor. Yüksek faizle bir dönem bunu başardık. Başardık derken kaynak geldi Türkiye’ye. Bunun sonuçlarını hepimiz biliyoruz. Şimdi işin kötüsü dışarıdan gelecek kaynak da yok. Bu cari açığı dışarıdan kaynak girişiyle finansa ederek yürüyen çarklar şimdi dışarıdan kaynak girişi de olmadığı için yürüyemeyecek. Onun için büyümede iddialı bir hedef de koyamıyor ortaya.

Değerli arkadaşlar, para politikasında, maliye politikasında Dış Ticaret Müsteşarlığı belirleyici bir role sahip değil. Bu politikaların kendisine bıraktığı hareket alanı içerisinde çabalamaya çalışıyor. Ama manevra alanı fazla değil, yapabileceği fazla bir şey yok. Önce bunların değişmesi gerektiğini düşünüyorum.

Birkaç örnek daha vererek konuşmamı sonlandıracağım. Genel Kuruldaki görüşme nedeniyle fazla zamanımız yok, o nedenle uzun tutmayacağım.

Dahilde işleme izin belgelerine ilişkin bir rakam vermek istiyorum. Bu aynı zamanda ekonomideki gelişmeyi gösteren, ihracatımızın ithalata bağımlı hâle geldiğini gösteren bir oran. Dahilde işleme izin belgesi kapsamında gerçekleşen ithalatın gerçekleşen ihracata oranı 2002 yılında yüzde 45,8. Bu rakam 97 yılında yine yüzde 45 yani yüzde 45’lerde seyreden bir oran söz konusu. 2007’de nereye gelmiş bu oran? Yüzde 55,5’e gelmiş. 2008’i ölçü almak istemiyorum ama o oranı da vereyim; 65,9. Neden ölçü almak istemiyorum? 2008’de rakamlar oldukça düşmüş çünkü oran yanıltıcı olabilir. Krizin

2008'in son döneminden itibaren Türkiye'yi etkilemesi söz konusu. Kapasite kullanım oranında temmuz ayından bu yana, 2008 Temmuzundan bu yana ciddi düşüşler var. Onun için 2008'i almayalım isterseniz ama 2007 oranı yüzde 55,5'tur. Demek ki bizim sanayimiz giderek ithalata bağımlı hâle geliyor. Böyle bir tabloda kur politikasının etkisiyle, maliye politikasının etkisiyle bizim ihracatımızın artması mümkün gözüküyor. Artacaksa da dışa bağımlı bir şekilde artacak, ithalata bağımlı bir şekilde artacak; katma değer yaratmayan, katma değeri fazla olmayan bir ihracat olacak. Maliye politikası tarafı zaten sağlam değil. Maliye politikasında 2007'den bu yana bir bozulmayı görüyoruz. 2008'den itibaren ciddi bir bozulma var. Orta vadeli program da burada iç açıcı hedefler ortaya koymuyor. 2000-2008 döneminde yüzde 17-18,5 aralığında gözüken faiz dışı giderlerin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2010'dan itibaren yüzde 22'lerin üzerine çıkıyor. Bunun krizle falan hiç ilgisi yok. Cari transferlerdeki artıştan kaynaklanıyor. Maliye politikası sağlam olmadığı için para politikası da etkinliğini muhtemelen yitirecek. Maliye politikasının destek vermediği bir para politikası, maliye politikasının eksikliklerini de gidermeye çalışmak zorunda kalacak belki 2010 yılından itibaren, şu anda böyle bir şey gözüküyor ama. Demek istediğim, Hükümet krizden gerekli uyarıyı almamıştır, krizden gerekli dersi almamıştır. Bu krizin kendi iç sorunlarımız nedeniyle, kendi ekonomimizdeki iç dinamikler nedeniyle, oradaki sorunlar nedeniyle bizi daha derinden etkilediğini görmemiştir. O nedenle işsizlik oranı bütün ülkelerden çok daha fazladır Türkiye'de. Burada aranıp taranıp bir tek İspanya bulunabiliyor, Türkiye ile kıyaslanabilecek ülke olarak işsizlikte. Efendim İspanya yüzde 18. İspanya ölçü değil. İspanya'nın iş gücüne katılma oranıyla Türkiye'nin iş gücüne katılma oranını kıyaslayın, ölçü olmayacağını görürsünüz. Yüzde 65'in üzerinde iş gücüne katılma oranına sahip bir İspanya'yla yüzde 47 iş gücüne katılma oranına sahip bir Türkiye'nin işsizlik oranlarını karşılaştırmak mümkün değil. Bizim düzeltilmiş işsizlik rakamını da kullanmıyorum. TÜİK'in verilerini kullanıyorum. Büyüme rakamlarımız bizim 2007'den itibaren radikal biçimde diğer ülkelerden kopuyor. Yükselen ekonomiler büyümeye devam ederken bizim büyüme oranlarımız düşüyor. Bakın, gelişmekte olan ülkelerin 2007 büyüme oranı ortalaması yüzde 8,3'tür, Bağımsız Devletler Topluluğu yüzde 8,6'dır, Asya ülkeleri 10,6'dır, Latin Amerika 5,7'dir, Orta Doğu ülkeleri 6,2'dir, Afrika ülkeleri 6,3'tür. Türkiye kaçtır 2007'de? 4,7'dir. 2007'den itibaren kopmuşuz. 2008 bizim 0,9; yükselen ekonomiler yüzde 6'dır, Afrika ülkeleri 5,2'dir. Bakın sayabilirim bunları. Bizim büyüme oranımız düşmeye başlamış. Kendi krizimiz daha öncesinden başlamış geliyor ama buna Hükümet seyirci kalmış. Şimdi önümüzdeki dönemde de orta vadeli programın ve 2010 bütçesinin bize verdiği mesaj bu trendde bir değişiklik olmayacağıdır. Yine değerli Türk lirası, yine azalan tasarruflar, yine ithalata bağımlı bir sanayileşme politikasının devam edeceği, dolayısıyla ihracatçımızın büyük zorluklarla karşı karşıya kalacağı, Türkiye ihracatının önünde yine büyük engellerin olacağı, ithalatın ise cazip olacağı bir dönem yaşayacağız.

Sözlerimi burada bitiriyorum Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

...

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, kurum bütçeleriyle ilgili görüşmeler tamamlanmıştır, bütçelerin oylamasına geçiyoruz. İlk olarak Dış Ticaret Müsteşarlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum, buyurun:

...

Teşekkür ederim, oturumu kapatıyorum.
Kapanma Saati: 13.13